

Caspar Koch um fagnaðin av Glataðu Spælimonnum:

Tað kostar eisini at seta góðan leik upp

— Og sjónleikarhúsið eigur at fáa fastar leikarar

— Ja, eg kann ikki siga annað enn, at framfærslan av teimum glataðu spælimonnum hevur verið ein stór success. Ikki minst í Sjonleikarahúsinum, har vit veruliga fældu, at áskoðarafjöldin var við í leikinum.

— Ta einu lötuna sótu áskoðararnir djúpt og lurtadu eftir tí meiri álvarskennda, meðan teir ta næstu lötuna við lógvabrestum flentu eftir tí humoristiska. Henda skiftanin frá einum stemningi til ein annan var nógv størri enn undir framfærslunum í Árhús.

Hetta sigur Caspar Koch, sum hevur gjørt dramatiseringina, sett leikin upp og sjálvur spældi við í leikinum. Caspar Koch var í Føroyum í 1972 við einum liði av næmingum hjá Eyðun Johansen, sum tá starvaðist á Árhús Teater, og liðugur setti hann sjónleikin Woyzek upp í Havn 1974.

Um hetta mundið arbeiddi hann við handritinum til Glataðu Spælimennin og setti seg annars inn í føroysk viðurskipti.

— Men tað mugu tey, sum hava sæð leikin, eisini hava skilt, at tað kostar ikki smávegis at seta ein slíkan leik upp, sigur Caspar Koch.

— Skál nakað gerast gott, sum fólk eisini gjarna vilja hava, krevjast tær tørvu umstøðurnar, tað rætta fólk, og av ikki minsta týðningi eru peningaligu umstøðurnar.

— Men tað er júst har, at kjarnan til trupulleikarnar er at finna. Tí í tí løtu, at pengar skulu til, svikur hugurin bæði hjá áskoðarum og myndugleika.

Útbyggjan av sjónleikarahúsinum

Um útbyggjanina av sjónleikarahúsinum sigur Caspar Koch, at hana duga øll at siggja tað neyðuga í. Hann heldur, at sjónleikarahúsið er tann rætta stoddin fyri eitt sjónleikarahús. Harafturat hvílir ein atmosfera yvir húsinum, tí húsið hevur verið ramman um stóran part av tí mentunarlívi, sum er farið fram í avnini í hálva öld.

— Men tað, sum størstur tørvur er á, eru nakrir fastnýttir sjónleikarar, sigur Caspar.

— Sjálvandi verður tað nakað, sum fer at hvørva — hetta, at fólk — amatørar — koma saman og spæla — hava tað hugnaligt saman. Men hinvegin kann pressioð gerast ov stórt á amatørleikararnar. Teir gerast betri og betri, men samstundis krevur fólk, meir og meir av teimum, og so trúgv eg, at stuttleikin og amatørhugin hvørur.

Við til at halda uppá tjóðareyðkenni

— Júst í hesum sjónvarps-tíðum

haldi eg, at sjónleikur skal stuðlast meir enn nakrantíð.

— Politiskt er tað so at siga avgjørt, at Føroyar skulu hava sjónvarp innan ikki nógv ár. Enn er eingin avgerð tikin um, hvussu sjónvarpið kemur at vera. Men ein kann rokna við, eitt føroyskt sjónvarp, eins og tey í øðrum norðanlondum, eisini fer at senda »biliga« framleiðslu.

— Og hetta verður, sigur Caspar Koch, hin rætti vegurin til at gera av við øll tjóðareyðkenni. Serliga ger hetta seg galdandi í teimum smáu londunum, sum fullkomiliga koma undir ávirkan frá teimum stóru londunum.

— Felagsskapurin, sum enn eyðkennir lívið í Føroyum, kann lættliga fara fyri skeyti. Hetta, at fólk stökka inn til hvønn annan, hvørur. Familjuhugnin hvørur — istaðin situr fólk og stáir framman fyri eitt sjónvarpstól. Hetta verða avleiðingar, um myndugleikar og fólk-íð ger sær greitt, hvussu eitt sjónvarp skal brúkast.

— Eitt alternativ til sjónvarp er sjónleikur, tí haldi eg, at føroyingar eiga at fáa sitt egna tjóðarleikhúð, íð kann vera eitt berandi lið í stríðnum móti einari tjóðskaparligari blíknan.

— Eg kann bara nevna eitt dømi: Skipið — ein sjónleikur av týðningi, sum viðger tilveru okkara, íð skapar okkara eyðkenni og søgu.

Kundu ferðast kring landið

— Um ein setti fólk í fast starv við sjónleikarahúsið, sum eg haldi, føroyingar áttu, høvdu tey eisini havt møguleika fyri at ferðast kring landið og hjálpt til. Tí, sum eg skilji, er áhugin fyri sjónleiki úti á nógvum bygðum stórum.

— Til samanberingar kann eg nevna, at á Akureyri í Íslandi hava teir við sjónleikarahúsið heilar átta fastar sjónleikarar. Akureyri er eitt sindur minni enn Havnin, so hon skuldi kunnað verið eitt størri og betri grundaðlag fyri einum tjóðarleikhúsið.

Heldur best um tey smáu sjónleikarahúsin

Caspar Koch dámar best tey smáu leikhúsin. Hann sigur, at á teimum stóru teatrunum, t.d. Árhús Teater, har hann starvast, er alt arbeiddi býtt upp, og

Caspar Koch, sum hevur dramatiserað Glataðu Spælimennin

tann einstaki hevur litið árin á tað heila.

Mótvegis eru øll við til at skapa eina uppseting á teimum smáu teatrunum. Sjálvir gera sjónleikararnir ofta handritini, gera pallin o.s.fr. Av tí sama verður arbeiddi meiri fjølbroytt og skapandi.

— Hetta er ein av grundunum til, at eg fari frá Árhús Teater næsta ár og byrji á Svalegangen, sum er eitt minni teatur enn sjónleikarahúsið, men hevur einar 8–10 fastar sjónleikarar umframt tekniskt starvsfólk, sigur Caspar Koch.

— Vit eru nokur, sum hava arbeitt saman um spælimennin, íð hava fingið hug at halda fram við samarbeiðinum. Á teimum stóru teatrunum kunnu vit til eina framfærslu hava fingið gott samstarv í lag, men tað fer til einki, tá fólk vera sett til aðrar uppgávur aftan.

Persónarnir ikki bevíst gjørdir

Caspar Koch sigur, at sjónleikararnir stóru fyri at framfæra leikin í Føroyum, her bókni jú hevur sín uppruna. Tað vil í sjálvum sær gera føroyingar meiri kritiskar.

— Men tað var eingin grund til at stúra, tí fólkini dámdi leikin væl og var ómetaliga positivt.

— Tað er jú kent, at William Heinesen hevur brúkt ávisar persónar sum fyrmynd. Aftaná framfærslurnar søgdu fólk, at tey kendu persónarnar aftur, m.a. Ankersen, men tað hevur verið av tilvildi, tí vit høvdu onga fyrmynd at arbeidda eftir, endar Caspar Koch.

tingnýtt

Kanning av skipasýnislóggevuni

Sambandsflokkurin ynskir reglurnar fyri skipasýninum í Føroyum kannaðar.

Jákup Mortensen hevur vegna sambandsflokkin lagt fyri tingið uppskot til samtyktar um at áleggja landsstýrinum at kanna, um lóggeva og reglur fyri skipasýninum í Føroyum lúka tey krøv, sum eiga at verða sett til ein slíkan stovn og at fáa lagt møguligar og tørvandi broytingar.

Sambandsflokkurin sigur í viðmerkingunum til uppskotið, at tað er av avgerandi týðningi, at lóggeva og reglur fyri skipasýnið í Føroyum til eina og hvørja tíð lúka tey krøv, sum setast skulu fyri at tryggja okkara sjómenn og skip. Avisar hendingar benda á, at tað kundi verið tørvur á hesum øki, sigur sambandsflokkurin.

uppskot frá landsstýrinum um at veðhalda fyri einum lán uppá 4 milj. kr. úr Kreditforeningen af kommuner i Danmark til Miðvágs kommunu.

Peningurin skal nýtast lutvist til figgjan av kommununnar parti av útreiðslunum til viðkan av Miðvágs-Sandavágs havn og lutvist til figgjan av útreiðslunum til breiðkan og regulering av hovudsvegnum gjøgnum Miðvág.

Málið fekk nevndarviðgerð í figgjarnevndini, sum einmælt tók undir við uppskotinum frá landsstýrinum.

Landsstýrið fær heimild til lántøku

Landsstýrið hevur fingið heimild til at taka upp neyðug lán til bygging av einari fysiurgiskari deild og til onnur byggiarbeiði á Klaksvíkar Sjúkrahúsi.

Landsstýrið bað tingið um heimild til at fremja tann partin av útbyggingini, sum víðvíkir fysiurgisku deildini og sjúkrahúsinum, ella til samans 6.040.000 kr., og at søkja rikismyndugleikarnar um 50 pst. í byggistudningi umframt heimild til um neyðugt at upptaka lán til figgjan av landskassans parti.

Frammanundan er gjørd ein heildarætlan um bygging av roktar- og aldurheimi, heilsumiðstöð, fysiurgiskari deild og sjúkrahúsi fyri til samans 16,5 milj. kr.

Figgjarnevndin, sum víðgjørdi málið millum 1. og 2. víðgerð, tók einmælt undir við uppskotinum frá landsstýrinum.

Nýggjar lóggevar fyri skúlaskapin

Landsstýrisins meting er, at aðrenn endalig uppskot verða gjørd fyri skúlaskapin yvirhøvdur, eigur lótgtingið at taka spurningin til víðgerðar sum heild.

Tað var Finnogi Isaksen, sum vegna landsstýrið kom við hesum ynski undir framløguni av einum uppskoti til samtyktar, um at landsstýrið kemur at halda fram við arbeiddinum at gera uppskot til nýggjar lóggevar fyri skúlaskapin í Føroyum. Fyribils hevur landsstýrið saman við hesum uppskotinum lagt fyri tingið álit og rit, sum nevndir hava gjørt í sambandi við ætlanina um nýskipan av skúlaskapinum, men landsstýrið upplýsir, at tað seinni í hesi tingsetuni fer at koma við uppskotum nýskapan á ávisum økjum. Serliga verður miðað móti at fáa eina nýggja læraralóg og eina nýggja fólkaskúlaalóg avgreidda í hesi tingsetuni, sigur landsstýrið.

Miðvágs kommuna fær veðhald

Lótgtingið hevur samtykt eitt